По конфіскаті. — Наклад другий!

Ч. 118. Львів, второк 18. липня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 1200 М. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 100 марок, Чехословаччині 30 корон ч., Болгарії 60 левів, Румунії 50 лей, Австрії 3000 корон. Зміна адреси 80 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ: Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення" 75 М., в „Надісланім", в „Оповістках" і некрольоги 150 М. Між новинками і в редакційній части 200 М., на першій стороні 300 М. За дрібні оголошення 20 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50% дорожче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 50 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 17. липня 1922.

Грізне положення в Польщі. Коли 6. червня начальник польської держави Пілсудскі прийняв зголошену 2. червня димісію кабінету, димісіонований премієр Поніковскі в інтерв'ю зі співробітником „Курєра Варшавского" подав отсі причини прийняття димісії: „Начальник польської держави дав кабінетови димісію не тому, щоби відмовляв йому свойого довіря з огляду на таку чи иншу діяльність міністрів, але з огляду на це, що передвиборчий період і звязані з ним адміністраційні трудноші в парі з закордонною політикою вимагають великого авторітету уряду; тимчасом уряд на думку п. Пілсудского не має такого авторітету, який дозволив би йому розвинути помітно більшу пруживість..."

Кріза кабінету тягнеться й досі, два табори польського сойму — „лівиця" і „правиця" — з гумористичним центром по середині — щоденно змивають себе помиями, марка польська карколомно летить коміть головою (доляр майже 6 тисяч марок польських!), а цього „правительства з великим авторітетом" немає. Не тільки що його немає, а безвиглядні гороскопи на народини його. Мертвородженим прийшов на світ кабінет Пржановского (названий лівицею паскарським), не вийшло з пеленок правительство інтелектуаліста А. Слізіньского. Діставши votum недовіря, жде на свою передчасну кінчину. І на горизонті зарисовується маркантно ендецький кабінет одного з найчільнійших і найбезоглядніших демагогів вшехпольського табору, провідника горішношлеського повстання — п. Корфантого.

Всі затроєні стріли проти Пілсудского пущено з тятив під незримим протекторатом маршалка польського сойму і мужа довіря вшехполяків п. Тромпчиньского. Остання стріла: правиця спровокувала Пілсудского (в доволі образливий спосіб!), щоби взяв ініціятиву в погодженню обох ворожих таборів в справі кабінету і рівночасно випаяла його за це. Ініціятива Пілсудского скінчилася фяском.

Пілсудскі хотів покінчити крізу фаховим, непарляментарним кабінетом, „який підперли би всі партії". Вшехпольська частина сойму виступила з проєктом маневруючого, тактичного характеру — кабінету парляментарного, коаліційного, який „мав би довіря всіх партій".

В польськім соймі люде говорять на окремих мовах і в передвиборчій горячці не в силі зговоритися зі собою. Одна й друга сторона хоче за всяку ціну захопити на виборчий час владу в свої руки.

Ініціятива Пілсудского не увінчалася успіхом. Ситуація в соймі того рода, що правиця змущена видвигнути свойого кандидата на премієра. І вона свідомо видвигнула найбільш провокуючу для лівиці і Пілсудского особу п. Корфантого.

Польща стає перед маревом необчислимої в наслідки війни між двома виключаючими себе таборами в соймі. Пілсудскі, як що Корфанти вдержиться в ролі премієра, змушений буде витягнути одиноку консеквенцію і уступити. Вже сама стилізація письма Корфантого з повідомленням про те, що Головна Комісія сойму (одинокий в свойому роді вибрик парляментаризму!) іменувала його кандидатом на премієра — у високій степені образлива. І Пілсудскі заповів своє уступлення. Які це може потягнути наслідки?

„Курєр Львовскі" з 16. с. м. в статті під знаменним заголовком „Остання хвиля до опамятання" пише: „На основі останніх вістей слід ствердити без обиняків, що ситуація грізна — і то не тільки для мирного, демократичного розвитку Польщі, але прямо для її існовання як держави. В такій хвилі треба писати тверезо і спокійно.

Ендеція „побідила" тих, яких називає своїми противниками, лаштується до замаху на добро держави. Все, що в останніх роках з важким трудом усталено і збудовано, ціла наша — ще не скінчена — державна будівля загрожена хаосом. Ендеція має те, до чого змагала на початку. Підмінувала ґрунт огидними атаками проти начальника держави, властей, політичних противників, навчила не шанувати власть. Сотворила атмосферу ненависти.". „Курєр львовскі" подає кілька зразк в деправації поодиноких типів центра, які рішали про побіду табору Лютославских і Ґрабских, і зазначує, що уступлення Пілсудского було би для Польщі катастрофою.

А на порозуміння між правицею і лівицею не має виглядів. Розпочинається безпощадна боротьба за місця в майбутньому соймі. Прінціпи зійшли тут на другий плян. Найважнійше: хто буде переводити вибори. Для нас — Українців важний цей процес на варшавському ґрунті головним чином своїм ефектом на заграничній арені. Бо коли ходить о наше принціпіяльне становище, так для нього байдуже, котрий табор побідить: лівиця чи правиця. Повна побіда правиці, отже рівночасно уступлення Пілсудского — означала би поставлення знаку питання над польською державністю. Побіда лівиці — означала би дальше латання на австрійський зразок. Радикальна курація польського державного організму, як це ми нераз зазначували, все ще є утопією. Бо польські політики задивлені в кайзерські і царські взірці. Не тямлячи сього, що Німеччина Гогенцолєрнів і Росія Романових мали за собою велику силу безпосередної традиції, вишколення і тяглости. А молода Польща має за собою тільки традицію воєнного ферменту...

Велика Україна.

Звіт Петровського.

З Харкова доносять: Предсідник В. Ц. И. К. Петровський після повороту з поїздки по радянській Україні на скликанім ним засіданню В. Ц. И. К. з членами совнаркома зложив звіт про незвичайно важке господарське положення Вел. України та про зріст епідемії холєри і голоду. (Рпр.).

Вісти з Київа.

В черговій кореспонденції з Київа „Русспресс" доносить:

Життя Київа не багато змінилося. На вулицях продають „Вісти" і берлінський „Накануне". На Хрещатику, як давнійше, видніють громадні плякати „Ратау". Підписання італійсько-совітського договору було оголошене окремими плякатами на всіх київських перехресних вулицях.

В Київі відновлено в части трамваєвий рух на лініях: 1. Дворець — Фундуклїївська — Хрещатик — Поділ, 2. Політехнічний інститут — Бесарабка, 3. Думська площа — Пуща Водиця, і 4. Бувша виставка — Александрівська площа. По цих лініях ходять два-три вагони, яких вікна забиті „совітським склом" — дошками.

Перезвана чрезвичайка продовжає свою діяльність. Під кінець мая окремий відділ київського воєнного округа оголосив реєстрацію офіцерів, що служили коли небудь в білих арміях.

Ціни харчів дещо обнизилися в звязку з виглядами на гарний урожай. Довіз харчів відбувається головно на шляху Київ-Фастів. На тім шляху курсують денно два т. зв. робочі поїзди. Ці поїзди переповнені гандлярами, що їздять на село вимінювати ріжні предмети на харчі. Склад такого поїзду — вісім до девять вагонів, переповнених людьми. Поїзд, що вертає до Київа цілковито забитий. В вагонах враз з людьми поміщені телята, поросята, вівці, пси, качки і найбільше курок. Залізнодорожна адміністрація придумала такий спосіб боротьби: установила „курячі білєти" по 450.000 рублів від штуки. Очивидно, це викличе тільки подорожіння курий в Київі.

Всі научні заведення перейшли на „принцип самоокупаємости" і ввели високу таксу за науку. У вищих научних заведеннях ця такса виносить по 5—7 міліонів за пів року. Багато студентів було приневолених покинути свої заведення.

Під Київом шириться бандитизм, викликаний боротьбою за стновання. Минулорічний неврожай, великі податки і брак побічного заняття поставили селян в дуже важке положення. Багато родин вже від січня кормиться виключно бараболею, а деякі не мають і того.

Наслідком голоду повстають банди, що займаються грабіжю. Селяне не можуть з ними боротися, бо вони безоружні, а поліційної власти по селах не має. Бандити граблять селян безкарно, а часто вбивають. Невдоволення серед селян росте. Бандитизм викликує протисовітські настрої.

Рух культурно-просвітних орґанізацій Волині.

В днях 8. і 9. ц. м. в м. Луцьку відбувся зїзд культурно просвітних організацій Волині, скликаний з ініціятиви Луцького Повітового т-ва „Просвіта".

На зїзо прибуло понад 60 делєгатів від 29 організацій Волині.

О годині 11 рано 8 м. зїзд був відкритий головою луцького т-ва „Просвіти" п. Пащуком, який після коротенького вступного слова запропонував обрати президію.

Головою зїзду було обрано адвоката п. С. Підгірського.

Після заслухання привітання, яке виголосив п. Целевич від імени львівського т-ва „Просвіта" та инших організацій Галичини, а також заслухання ріжних привітних депеш і листів від инших організацій, установ і окремих осіб з Волині, зїзд приступив до праці, яка намічена була в такому порядку:

I. Організація обєднання культурно просвітних організацій Волині.

II. Дошкільна, шкільна і позашкільна справа.

III. Преса і книгарні.

Поминаючи детайлі цього зїзду, які безперечно мають велике значіння, як матеріял, що ілюструє певні обмеження й надужиття влади, що до культурно-просвітнього руху на Волині, треба визнати, що зїзд цей досить уважно поставився до всіх питань культурно-просвітнього характеру і намалював хоть і жахливу, але дійсну картину такої важної галузі просвітнього життя, як наша рідна школа на Волині.

З конкретних постанов цього зїзду треба підкреслити такі:

I. Утворення обєднання культурно-просвітніх установ Волині під назою „Волинська Просвіта". Статут цього обєднання розглянутий зїздом і ухвалений.

II. В справі шкільництва винесена така резолюція:

„Заслухавши доклади і інформації делеґатів зїзду про стан початкової і середньої української школи на Волині, зїзд констатує:

4) втручання в освітню справу не лише невідповідальних чинників урядових, але також людей випадкових, засліплених польським шовінізмом.

Констатуючи це, зїзд:

а) кличе все українське громадянство до як найенерґічнійшої оборони своїх низших і середніх шкіл;

г) домагається відкриття відповідної українському населенню кількости державних шкіл низчих, середніх і вищих загально-освітних і спеціяльних;

д) протестує проти призначення управителями українських шкіл Поляків і взагалі проти заповнення українських шкіл польським учительським елементом, а також зовсім некваліфікованим, непідготовленим до учительської праці персоналом;

е) протестує проти заснування польських шкіл в селах українських і вимагає заміни відкритих там польських шкіл на українські;

ж) протестує проти усування з українських шкіл енерґійного мирянського елементу і заміни його менш відпорним елементом жіночим і вимагає прийняття назад на посади всіх безправно звільнених українських учителів;

з) вимагає негайного уреґульовання і задоволення вимог дати можливість українській молоді, що скінчила середню школу, побирати освіту в закордонних університетах;

і) домагатись утворення автономного управління шкільного.

III. В справі книгарській. „Заслухавши доклад про діяльність істнуючих на Волині книгарень громадсько-просвітних організацій, інформації з місць в сій справі, а також відомости інформації репрезентанта Волинського кооперативного Видавництва про стан цього видавництва, зїзд визнає необхідним:

1) утворити обєднання українських книгарень і видавництв Волині;

2) тісний контакт українських книгарень і видавництв Волині з галицькими українськими книгарнами і видавництвами не лише в торговельних, але і в справах усталення одностайности правопису;

3) рішуче протестує проти пляну так званої волинізації шкільних підручників для українських шкіл Волині, зїзд доручає майбутньому виконавчому органови обєднана „Волинська Просвіта“ стежити за справою апробати польською владою книг для українських шкіл.

4) Рахуючись з поширеною думкою, ніби-то Волинське кооперативне видавництво є репрезентантом української книгарсько-видавничої справи на Волині і констатуючи повний брак відомостей про дійсний стан справ цього видавництва, зїзд закликає членів Надзірної Ради, принаймні присутних на зїзді, аби вони вступили до виконання своїх обовязків, розглянути діяльність волинського кооперативного видавництва і директора його п. Бориса Рожнецького і зробили відповідні висновки в свойому поступованню.

IV. З инших ухвал цікаві такі:

1) Обміркувавши справу з необхідністю використання для переведення культурно просвітньої праці відповідних працьовників з числа тих Українців, які опинились в Польщі на еміґрації і рахуючись з тими обмеженнями, які видані і видаються владою в справі правного перебування їх на Волині, зїзд ухвалив: звернутись до волинського воєводи і п. міністра внутрішних справ з проханням, аби були знесені такі обмеження для тих осіб еміґрантів, за яких будуть відповідні прохання культурно-просвітніх організацій.

2) „Підтримуючи працю зїзду і беручи на увагу його постанови і побажання зїзд констатує необхідність, аби як майбутне обєднання культурно-просвітніх організацій Волині „Волинська Просвіта“, так і окремі з цих організацій свою працю на місцях провадили в повному контакті і порозумінню з тими організаціями, яких завдання анальогічні з завданнями сутокультурно-просвітніх організацій (кооперативні) і закликає установи до скерування праці як раз в цьому напрямкові.

Далі, зїзд, зупиняючись на питанню про пресу, ухвалив, аби „Письмо з Просвіти“ передплачувалось і поширювалось всіма організаціями Волині. Крім того зїзд закликає громадянство і установи до підпертя як матеріяльно, так і морально думки про видання щоденної ґазети під назвою „Волинський Вістник“. Ця справа уже переводиться в життя ініціятивним гуртком.

Не забув зїзд і питання що до української церкви, і висловився, щоби в цьому напрямкові, не було перешкод, а також щоби на протисектанських курсах виклади провадились на мові українській, а духовна семінарія, щоби була зукраїнізована цілком.

В цілому двохденна праця зїзду дала богатий і цінний матеріял, який з одного боку задемонстрував протест українського громадянства Волині, а з другого розбудив сонних, піддав енерґії інертним і підбадьорив несмілих.

Остається побажати, щоби майбутне обєднання „Волинської Просвіти“ як найскорше було залеґалізоване і взяло провід в культурно-просвітньому життю Волині. Грунт для праці є і родючий. Спільна і єдина думка зїзду — залог успішної праці обєднання.

Сучасний жахливий стан культурно просвітньої праці на Волині, вимагає від нас уваги.

Будьмо-ж уважні і грубо обережні! *Я. Б.*

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

З польських справ.

Отже,.. Корфанти.

По засіданню „Головної комісії“, на якому реакційна більшість польського сойму покликала на премієра Корфантого Тромпчиньскі вислав до Пілсудского письмо такого змісту:

„Пане начальнику держави! Маю честь донести у відповіди на ваше письмо з 13. ц. м., що Головна комісія на нинішньому засіданню рішила десиґнувати посла Корфантого на становище президента міністрів. За кандидатурою посла Корфантого заявилися делеґати, які репрезентують 219 голосів, проти тої кандидатури делеґати, які репрезентують 206 голосів“.

Основна ріжниця поглядів.

На конференції Тромпчинського і Корфантого з Пілсудским, мав заявити останній, що підпише номінацію уряду Корфантого, але відмовляє йому співпраці, бо поміж ним і Корфантим заходить основна ріжниця в поглядах на інтереси держави. Корфанти ставить націоналістичну політику вище журби о добро держави.

Нечуваний прецедень.

Корфанти вислав до Пілсудского письмо такого змісту:

„Пане начальнику держави! Застановившися над положенням і нарадившися з соймовими клюбами, які в Головній комісії заявилися за моєю кандидатурою, приступаю до творення кабінету, про що вас повідомляю“...

Державний злочин.

Ліва преса називає помисл кандидатури Корфантого на премієра „державним злочином“. Ряд людий, яким запропоновано міністеріяльні теки не захоче їх приняти, вважаючи уряд Корфантого провокацією.

Пілсудскі уступає.

Пілсудскі вислав до Тромпчинського лист такого змісту:

„В відповідь на ваше письмо з нинішної дати заявляю, що не входячи в мерітум справи ані що до особи, ані що до можливости результатів місії десиґнованого Головною комісією на премієра посла Корфантого, не можу приняти участи в його праці, бо по неудачній спробі доведення соймових фракцій до порозуміння, я зрадив би моїм поглядом на внутрішну ситуацію і мойому почуттю обовязків як начальник держави в тому стані річий, який би витворився. Не хотячи в нічому перешкаджати п. Корфантому в його праці над утворенням уряду, заявляю, що буду примушений в найкоротшому часі зложити мій уряд“.

Майбутній склад кабінету Корфантого.

На засіданню клюбів правиці польського сойму, на якому піддержано в Корфантому думку творення кабінету, запропоновано таку лісту міністеріяльних кандидатів: премієр Корфанти, містопремієр міністер почт Стесловіч, закордон Плюціньскі, фінанси Ястшембскі, військо Сосновскі, справедливість Панек, публ. роботи Кухарскі, праця Ваховяк, залізниці Мариновскі, освіта Хлямтач, промисл Штрасбурґер, внутр. справи Камяньскі, здоровля Ходзько або Буяльскі.

Совітська Росія.

IV-ий зїзд комуністичного Інтернаціоналу.

Як доносять з Москви, IV-тий зїзд комуністичного Інтернаціоналу відбудеться в Москві 7. листопада, в пяту річницю комуністичної революції. В зїзді возьмуть участь комуністичні партії Німеччини, Франції, Італії, Чехословаччини, Болгарії, Норвегії. Зединених Держав і Японії.

Анульовання совітських грошей.

Московський совнарком виробив проєкт про анульовання з днем 1. січня 1923 всіх совітських грошевих знаків, випущених до 1922 р. Печатанне цих грошей буде припинене ще протягом липня ц. р. (Рпр.)

Совнарком проти переселювання селян.

Совнарком заборонив селянам переселюватися з одного місця до другого. Заборону умотивовано тим, що немає вільних ґрунтів та що наслідком дезорґанізації залізничого руху переселення стало неможливим. (ПАТ.)

Репресії проти католицької церкви.

Під таким заголовком доносить „Руспрес“ з Петрограду: Совітський уряд зажадав від католицького духовенства письменного потвердження, що воно годиться на такі умови, при виповненню яких йому можуть бути оставлені костели: духовенство зобовязується не вести протибольшевицької аґітації, згідно виповняти всі бажання совітської влади в области церковних справ і буде навчати молодіж релігії лишень після осягнення нею 18-літного віку.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра“ в Раві Руській.

Дописи з краю.

Коломийщина.

Пуо що влада дбає, а про що не дбає.

Коломийське староство дуже дбайливе та енерґічне в спинюванню освітного та організаційного руху в повіті. Управитель староства п. Пйонтек не позваляє на аматорські вистави в стодолах, а як дасть дозвіл на виставу, то наложить данину 2000 мп. на „powiatowy związek inwalidów“, або, як инші говорять, на sztandar 49 полк. „krwawych strzelców“ і ту оплату належить зложити зараз перед виставою. Подання о дозвіл на виставу муситься заосмотрити стемплем за 500 мп. так, що половину чистого доходу з вистави забирає влада.

Коли по селах зачалась збірка для голодуючих на Україні, так староство видало для поліції указ конфіскувати збірки. Наслідок був такий, що в деяких селах відобрано збірку, а инші села нічого не складали. В Іспасі спонфісковано кукурузу, жито і 2870 мп. готівки у одного колектанта, другі складок не приймали.

В селі Іспас епідемічно панує від половини квітня ц. р. плямистий тиф, якого жертвою впало до цеї пори 19 мущин і 11 жінок. Влада, довідавшись про це, закрила сейчас школу та читальню „Просвіти“, але не робить нічого, щоби спинити поширювання хороби, мовляв, не має до цего вимаганих середників. Наше населення платить податки та данину, отже має право домагатися, щоби держава дбала про гіґієну.

М.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий“ у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

РІЖНІ ВІСТИ.

Чергова сплетня.

Польська преса розтрубіла по цілім світі чергову сплетню, будьтоби д-р Петрушевич підписав в Берліні якийсь договір з радянською Україною. Цей договір мав підписати в імени д-ра Петрушевича д-р Назарук. — Яку ціль мають ця і подібні сплетні — не тяжко догадатися...

Гінце нім. повновласником в Москві.

З Берліна доносять, що німецьким повновласником в Москві стане в недовзі адмірал Гінце, б. міністр закордонних справ за часів Вільгельма II. Совітський уряд мав висказати вже свою згоду на него кандидата, вважаючи його найбільш відповідним обняти це становище.

Зам протестує.

Варшавський „Курієр Поранни" доносить, що президент Данцігу Зам переслав протест в справі французько-польського договору, де признається Данціг, як підставу польської фльоти. Польське міністерстдо закордонних справ заперечило істновання такого договору.

Вплив спадку нім. марки на економічне життя в Литві.

З Ковна доносять, що спадок німецької марки відбився дуже сильно на економічнім життю Литви. Компетентні круги є думки, що тільки сейчасова стабілізація валюти може вратувати Литву від великого фінансового краху.

Поворот Шредера.

Аґ. Вольфа доносить з Берліна: Державний секретар Шредер, член німецької делеґації в Парижі, вернув до Берліна, щоби скласти звіт з перебігу париських переговорів.

Національне свято у Франції.

Національне свято 14. с. м. обходжено в Парижі дуже торжественно. В гіподромі в Льоншамп відбувся перегляд військ в присутности величезної товпи народа, дипльоматичного тіла, цісаря Анаму і 27 муринських кациків зі західної Африки. Після військової дефіляди передав през. Мільран маршалківські палиці маршалам Файоль, Д'Еспре і військову мечалю адміралови Лякас.

Атентат на Мільрана.

В часі повороту з перегляду військ о год. 11·15 на лівім розі вул. Авені Маріжн і Шамп д'Елізей, хтось з товпи дав два стріли в напрямі авта префекта поліції, що їхав перед Мільраном. Виновника, котрого хотіла злінчувати товпа, арештовано. Називається він Густав Буве (псевдонім Жувені), має 20 літ, є анархістом, б. секретарем союзу комуністичної молоді.

Подробиці атентату.

ПАТ. подаючи подробиці про свіжий замах в Парижі, пише: Після стрілів відданих в напрямі авта префекта поліції, в слід за котрим їхав президент Мільран, товпа кинулась до авта президента остерігаючи його, щоби дальше не їхав. Після приїзду до елізейської палати приняв президент префекта поліції, котрий повідомив його про атентат і ґратулював з нагоди щасливого виходу з небезпеки. Префект поліції вийшов також цілo. — Арештований Ґустав Буве є рисівником у фабриці автомобілів. На питання, чому стріляв, заявив, що хотів тим робом звернути увагу на положення пролетаріяту. При арештованім найдено другий револьвер з 25 кулями. В слідстві заявив, що стріляв в напрямі авта президента, не хотів однак нікого вбити.

Де Валера помер?

„Дейл Експрес" доносить, що провідник ірляндських повстанців Де Валера помер.

Конференція міністрів фінансів малої Антанти

На підставі договору, заключеного між представниками урядів малої Антанти, рішено скликати на вересень конференцію всіх міністрів фінансів малої Антанти. Конференція відбудеться в Празі.

Памятайте про пресовий фонд „Громадського Вістника" і — Жертви проситься слати до Кравового Союзу Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Громадського Вістника"

ТЕЛЕҐРАМИ.

Замкнення гаґської конференції.

Прага (ПАТ.) По донесенням чеських часописів, замкнення гаґської конференції послідує правдоподібно 21. ц. м.

Засідання Ради С. Народів.

Льондон (ПАТ) В понеділок починається сесія Ради Союза Народів.

Ферії нім. парляменту.

Гановер (ПАТ.) Пурляментарна головна комісія ухвалила, що ферії парляменту пічнуться після вторкового засідання.

Наслідник Ратенава.

Берлін (ПАТ.) Тел. К. Вижидають тут приїзду німецького амбасадора в Токіо д-ра Сольфа. Має він мабуть обняти теку закордонних справ.

Арештування в звязи з убивством Ратенава.

Берлін (ПАТ.) ВКБ. В погоні за вбийниками Ратенава впала жандармерія на сліди, що вели до Гановера. В околиці Пейне стрінули жандарми двох людей, котрих вигляд згоджувався з виглядом убийників. Коли їм веліли задержатися втекли, даючи кілька стрілів. Жандарми відповіли стрілами й ранили легко одного з утікаючих. Обох спіймано.

Прага (ПАТ.) „Пр. Тбт." доносить з Берліна: Німецька поліція арештувала в місцевости Літенберге індівіда, котрий, як виявилося, є членом організації „Конзуль". При арештованому найдено велику скількість стрільного пороху і льонт. Є підозріння, що він задумував на припоручення організації „Конзуль" виконати новий замах, щоби відвернути увагу від справи вбиства Ратенава й утруднити так погоню за вбийниками.

Переговори Врангля з Денікіном.

Відень. (ПАТ.) Зідсл. Кор." доносить з Білгорода, що там прибув ґен. Врангель і переговорював з визначними Москалями, м. и. з Денікіном. З російських кругів в Білгороді зачувати, начеб наради Врангля оставали в звязи з організуванням нового протибольшевицького руху, на котрого чолі мав би станути в. кн. Микола.

В донецькому басейні.

Женева. (ПАТ.) Економічний знаток, висланий комітетом Нансена на Вкраїну, прислав звіт про гірничий промисл в Донському басейні. Копальні експльоатується горячково в цілі добуття якнайбільшої кількости вугля, котрого тепер на складі є 600 тис. тон. Крім цього на складі є більше як міліон тон антрациту, котрого кількість збільшується наслідком недостачі транспортових уладжень.

В Ірляндії.

Ліфилд. (ПАТ.) Подрад. Провізоричне правительство звернулося до мужеського населення Ірляндії з зазивом безпроволочно ставитися в ряди в характері добровольців, щоби причинитися до акції привернення порядку. Відозва ця увінчалася успіхом. Протягом першого дня зголосилося в Дебліні 2000 мужчин у віці 18—30 літ. Заступлені є всі кляси суспільности.

Нова німецька партія.

Гановер. (ПАТ.) По донесенням часописів, крайно-націоналістичний посол до німецького парляменту Вуллє задумує утворити нову нац. народню партію на взір італійських фашістів. Зачувати, що Вуллє має відбути в найблизчих днях нараду з Мусолінієм.

Смерть єгипетського провідника.

Гановер. (ПАТ.) Радіо. По донесенням часописів з Каіро, помер провідник єгипетських націоналістів Заглюль паша, засланий Анґлійцями на Сехельський архіпелаг.

Три політичні вбивства в Софії.

Відень (ПАТ.) „Н. фр. Пр." доносить з Софії, що за один день доконано 3 політичні вбивства. О год. 9. веч. застрілено там б. префекта поліції Зулєва, як увіходив до свого мешкання. 20 хвиль опісля вбили незнані люде управителя центр. вязниці Івана Іванова. Того самого дня видобуто з ріки тіло незнаного мужчини. Є це також без сумніву політ. вбивство.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

Над берегом.

Втомились ви? Заснули у знемозі
Над берегом ріки провалля круч?
Не чуєте? Сто хмар гуде в погрозі
І повінь йде народжена із туч.

Не бачите? Об кручу плещуть хвилі
Земля паде в безодню з берегів
А ви спите у затишку в знесиллі
Всміхаючись до райдуги і снів.

Нераз диття за птичкою в погоні
Втомившися засне десь край ріки
А повінь йде у лютому розгоні,
Дитятко спить і мріє про вірки.

Рокоче грім. А хвиля йде валами
І немовля затоне. Горе! Глянь!
І хочеться огненними словами
Гукнуть: — Дитино! Повінь! Повінь! Встань!

Олесь Бабій.

Курс грошей.

Курсы заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 15. липня: американські доляри 5720—0000, одинки і двійки 5.500·—5525, канад. доляри 5.600—0.000, одинки і двійки 5.350—5.375, нім. марки 13·30—00·00, сотки 12·90—13·00, дрібні 12.70—13·10, леї 31·50—00·00, дрібні 29·—31·, чеські корони 140·0000—0·00, дрібні 120·00 до 130·00, австрійські тисячки новійшої емісії 650—700, старшої емісії 1800—1850, сотки новійшої емісії 65·00—70·00, стар. емісії 180·00 — 185·00, 50-коронівки 35·00—50·20, 20-коронівки 20—24, 10-коронівки 10—12, 1-ки і 2-ки 0·50—0·60, цар. рублі 5-сотки 140—160, сотки 160—180 25-рубл. 110—125, 10-ки рубл. 1·80—2·—, решта дрібних 0·80—1.—, думські тисячки 25·00—35·00, думські 250-рубл. 2000, до 30·00, карбованці 1·00—1·50, гривни 3·00—6·00, франц. франки 400—420, фунти штер. 22.000—23·000, шв. франки 1000·00—11000·—

Золото і срібло 20 К. 24.600, рубл. 25.200.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Львівська прокураторія сконфіскувала 117. число „Громадського Вістника" за частину фейлетону: „Із сумних спогадів".

— **Тим що забули „Голодну Україну".** З нинішним числом висилаємо передплатникам чотири фотографічні знимки зі страшної своєю грозою трагедії, що довершується на Україні з причини голоду. В кого бє серце для недолі, по крови нам найблищих, нехай передає сю картину від рук до рук, а ми певні, що жертвенність Громадянства буде дуже обильна. Нам треба показати перед світом, що ми діти одної великої української Родини. Для тих, що зложили жертву „Голодній Україні", нехай ці картини будуть памяткою сповнення обовязку, а до тих, що завсігди відсуваються від жертвенности на народні цілі, нехай промовить поезія Олеся. „Слухайте! і останні слова: „Хліба нам, хліба, звірюки!"

— **Український фонд воєнних вдовиць і сиріт у Львові** (вул. Домініканська ч. 11. І. пов.) подає до відома Громадянства в краю і Америці, що від дня 1. січня 1922 р. протягом шести місяців виплатив на всі галицькі захисти квоту один міліон двіста сорок тисяч мп., що видав виключно на підмоги воєнних вдовиць і сиріт в тім самім часі поверх 700.000 мп. так, що видатки перейдуть скоро два міліони марок. Товариство дістало в дарі від Впв. Панів Михайла і Гриня Терлецьких в Милятичах 25 моргів землі, де задумує з весною побудувати сирітський захист і захоронку коштом около трех тисяч долярів. З подякою стверджує Товариство, що від Українського Червоного Хреста в Канаді передав п. Остап Луцький квоту 150 (сто пятьдесять) тисяч мп., які вже в части роздані згідно з порученням. Товариство має мешкання даром, платить лихо одного урядника зі своїх власних засобів, так що всі гроші переслані до його диспозиції йдуть виключно на вдовиці та сироти і ані один гріш не сміє піти на марно. Подаємо це до прилюдної відомости і просимо наше Громадянство в краю і Америці о дальші обильні жертви, з котрих ми зложимо прилюдний рахунок. Просимо о вписи в члени звичайні (10 мп.) річно, а поверх 350 мп. в члени спомагаючі і поверх 1.400 мп. в члени основателі. За Виділ праці: *Д-р Кирило Студинський*, президент. *Василь Весоловський*, секретар.

— **З еміґраційної недолі.** 30-го червня о год. 9 рано в Тарнові стався небувалий дикий напад на помешкання українського поета-еміґранта. Льокатор займав одну кімнату цілий рік і своєчасно платив з гори за місяць наперед чинш. Ненажерлива домовласниця п. Пілат, певно переконавшись, що закон про охорону льокаторів на Українців — не розповсюджується, бажаючи винаймити покій комусь по високій спекуляційній ціні, вчинила нечуваний напад на помешкання свого льокатора. Привівши з собою три невідомі озброєні молотками і дрючками типи, виламавши засув і повиймавши ключі з дверей, насильно вступила до покою і не зважаючи на протести льокатора, почала разом з приведеними типами викидати з помешкання річи, розбиваючи, розриваючи і ламаючи все що попадалось під руки. Бібліотека була розкидана і порвана, також порваті картини і инш. Колиж льокатор в категоричній формі запротестував, то п. Пілат схватила в руки дрючок і кинулась на льокатора з криком, що заподіє смерть йому коли не даватиме викидати річи. Здавалося що в країні законів за такий вчинок поліція одразуб заарештувала насильників, а потерпівшого льокатора водворила в його помешкання. Одначе коли останний звернувся до поліції, то цього зроблено не було. Поліція заявила, що це справа суду. Таким чином ось вже декілька день потерпівший опинився на вулиці і бі-

дує тим тяжче, що домовласниця всі його річи замкнула у себе на горищі, куди вони були насильно в безладі скидані.

— **На книжочку „Дністра" „Голодній Україні"** ч. 13.380. вплинуло по день 9. липня 22 849·710 (двадцять два міліони вісімсот сорок девять тисяч сімсот десять) мп. З цієї квоти вислано досі на допомогу „Голодній Україні" 3 міліони мп. і 500 долярів (2.475.000 мп.) на живність через амер. ком. „Ара".

— **Конфіската по конфіскаті.** Дня 15. липня поліцай ч. 223. забрав у кольпортерки „Громадського Вістника" наклад нашого часопису вже по конфіскаті прокураторії. Очевидно поліція має ширші компетенції в цій справі, як прокураторія.

— **25.000 мп. зложив д р Роман Ковшевич** на руки д-ра Щурата до його диспозиції. Гроші ці призначено на премію для студентів університету за розвідку про який небудь твір Франка.

— **Без коментарів.** З українських духовних кругів нам доносять: В Милятині польські монахи устроюють відпусти і в українські свята, стараючися привабити ріжними способами там як найбільшу скількість Українців і стягнути з них на ворожі нам цілі як найбільше грошей. На ці відпусти намагаються вони стягнути також і українських священиків. Одначе українські священики милятинського деканату рішили однодушно відправляти богослуження і сповідати тільки в своїй церкві, хоч деяким з них польські монахи давали по 50.000 мп. за одну Службу Божу. На це мабуть злакомився совітник Митрополичої Консисторії і катехит учительського семинаря у Львові о. Іван Рудович, бо приїхав дня 12. ц. м. в свято ап. Петра і Павла до Милятина і відправляв в костелі, хоч того дня був відпуст в церкві, в якім взяли участь непроглядні маси народу і все довколичне українське духовенство. Такий поступок о. Рудовича викликав велике здивовання серед нашого духовенства, котре цею дорогою взиває о. Р., щоби він на будуче солідаризувався з усім українським духовенством.

— **Іще раз Фельчиньскі.** Від особи, що добре знає родину Фельчиньских, дістала наша редакція листа, з якого довідуємося, що властитель ліярні дзвонів 1920 року вислав свойого сина до M. S. O. а навіть сам належав до „pogotowia". Другий Фельчиньскі, що має ліярню дзвонів у Перемишлі був завсіди членом й ініціятором польських сокільських організацій. Ось таким особам віддає наш селянин міліони за дзвони в „українській" ліярни.

— **Пошестні недуги.** Стверджено появу пошестних недуг у кількох повітах Східної Галичини: дифтерію в Гуті щирецькій повіт Львів, тиф плямистий в Білці шляхоцькій, в Клепарові, в Лисновичах п. Рудки і в Блошеві долішнім; тиф черевний в Чижках пов. Львів, тифус поворотний в Хруснові пов. Львів. Фізикат перестерігає населення, щоби в тих селах не купувати молока, овочів, взагалі примінити всякі засоби обережности.

— **Пожежа у Львові.** При вулиці Клепарівській вибухла вчера пожежа в заведенню монастиря братів Альбертів. Підчас пожежі упало з даху двох жовнірів і потерпіли тяжкі ушкодження на тілі. Причиною підпал.

— **Самовбийство.** За городецькою рогачкою біля Сигнівки найдено трупа М. Ростецького, замешкалого при вул. Зеленій 40. Лікарі ствердили, що Ростецький поповнив самовбийство вистрілом з револьвера. Причина невідома.

— **Сегорічний стан урожаїв.** Згідно з обчисленнями міжнародного рільничого інституту в Римі, загальний стан засівів у Европі рівнається засівам минулого року. Збір засівів невдоволяючий є в Бельгії, середний в західній Польщі, дуже добрий у Франції, Англії, на східних землях Польщі, в Індії, Японії; середний стан жнив буде в Болгарії, Єгипті, а найслабший в Америці. Загальне число інвентаря збільшилося в Румунії та Німеччині.

— **Ліквідація податкових урядів.** Розпорядком міністерства фінансів з дня 19. червня зліквідовано такі податкові уряди в Східній Галичині: Солотвина, Козова, Динів, Бирча, Рожнітів, Мединиці, Янів, Сенява, Краковець, Соколів, Балигород, Лютовиска, Уланів, Яблонів, Дубецько, Нижанковичі, Глиняни, Лопатин, Комарно, Буковиско, Грималів, Підволочиска, Старасіль, Микулинці, Отинія, Бориня, Товсте, Олесько, Куликів. Згадані уряди зліквідовано в ціли ощадности. — Dz. Ustaw.

— **Нові польські банкноти.** В найблищому часі появляться в Польщі нові банкноти по 10.000, формату меншого як банкноти по 5.000, а більшого як банкноти по 100 мп. — O. P.

— **Арештування церковних злодіїв.** У Варшаві на стації арештовано кількох підозрілих типів. Один із них Давид Бріксман мав повні валізи наладовані хрестами, чашами та иншими церковними дорогоцінностями. Арештовано також Шмуля Беляміна, у якого найдено багато золота й срібла, награбленого в церквах.

— **Дактильоскопія і немовлята.** В Новому Йорку почав д-р Куплєнд збирати з немовлят відтиски їх пальців для ствердження їх тожсамости та для розріжнення їх між собою. Бувало, що діти в шпитали обмінювано, — а при помочи відтисків пальців до сього не прийде. Першою дитиною, в якої знято відтиски пальців, був 5-дневний хлопчик. Д-р Куплєнд твердить, що відтиски зняті у дитини, не зміняються навіть, коли вона стане старцем.

— **Транспорт динаміту у Львові.** На львівській стації придержано транспорт динаміту висланий із совітської Росії. Адресата покищо не винайдено. — Русспресс.

— **Земельна реформа в Бесарабії.** Румунське міністерство фінансів асигнувало 2 міліони леїв золотом на заплату дідичам за землю, яка в части буде передана безземельним. — Русспресс.

— **Металеві монети в Чехословаччині.** Чехословацька менниця вичеканила 1921 р. 41 міліонів штук 20 сотикових монет на суму 8 міліонів чеських корон, 5.235,880 штук, 50 сотикових монет на суму 2.617,950 корон. — Русспресс.

— **З товариського життя.** 13. с. м. в Преображенській церкві відбулося вінчання капельника Українського Театру п. Яр. Барнича з п. Ярославною з Рубчаків Мойсеовичевою.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

✝ Посмертні згадки.

Теофіль Кавтецький, суддя окружного суду в Станиславові помер д. 26. червня с. р. в Станиславові по тяжкій та короткій недузі. Покійний родився 1876 р. в Цапівцях, заліщицького повіту, де його батько був священиком. Гімназію покінчив з відзначенням в Станиславові в р. 1895, правничі студії у Відни. В р. 1902 вступив до судейської служби в Новім Санчи. В 1907 р. перенесений як суддя до Соколова побіч Ряшева. Доперва 1911 р. по довгих заходах вдалося Покійному перенестися до Бучача до львівської апеляції. В 1914 р., себто з початком світової війни, арештували Покійного австрійські власти і вивезли до Талєргофу, де перебув 16 місяців. Тут набавився запалення ставів, що викликало серцеву недугу а в кінци спричинило і скоропостижну смерть. До лютого 1916 р. був Покійний конфінований в Гнас в Стирії. Опісля покликано його на війну. Як офіцер артилєрії, імемований командантом карної сотні, зложеної зі самих Сербів, виконував роботу на найбільше експонованих позиціях. Доперва 1917 р. став заступником команданта, а через якийсь час і самостійним командантом запасної гірської батерії в Кермечбаня на Угорщині. З розпадом Австрії вернув по довгій розлуці до Микулинець б. Тернополя до своєї рідні. Але неумолима судьба не позволила Йому побути при своїх довше. З настанням Української Влади, мимо москвофільських переконань, вступив Покійний до Української Армії і як сотник суддя перебув цілу кампанію. Вернув домів доперва в січни 1920 р. Був конфінований польськими властями та вкінці принятий до судейської служби в Микулинцях. Але і тут не міг довго тішитись своєю рідне́ю. Збір суддів в Тернополі спричинив Його перенесення до Бережан за те, що служив Україні. Доперва в квітни сего року перенесено Його до Станиславова, де невмолима смерть забрала Його вже 26. червня. Полишив дружину та троє сиріт. В. Й. П.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

ЖЕРТВИ

Голодній Україні

Українські робітники в Забожі над Лабою в Чехії (в чеських коронах): 20 Кассараба М. чет., 10 Дзіньора О., 5 Кучмак С., Улишин Г., Саламаха Г., Коваль С., Гавриляк Ю., Бенюк І., Розпутняк Ю., Добропольський В., Тельвак М., Бідула М., Беців М., Криса М., Клачко І., Андраш А., Когут М., Климців Д., Москяк К.

Сотня сот. Стадника в Пардубицях в Чехії (в чес. кор.): по 25 Стадник І., Британ М., Мах М., по 20 Сміх П., Вакарук Н., Завадинський С., по 15 Кусьмись М., Фурманський В., Миколишин Д., Федечко Г., Книшик О., Лашковецький І., Пінчук О., по 10 Шевців С., Кілярський Д., Васильковський І., Клюцко І., Кріль А., Хававчак Т., Шагама І., Баранкевич В., Бабин М., Гуманецький Н., Глухович Г., Данилів В., Кассараба П., Кузьбит В., Леньо П., Марко О., Марчишин О., Науличний М., Наумець В. Остапчук В., Перхайло П., Семенюк Н., Сатурчак І., Тачівка С., Телефанко П., Ткачук М., Шкіра І., Ярош О., по 8 Колісник П., 6 Дубінський Е., по 5 Нога А., Шах А., Лебідко П., Стецюк Д., Білий Е., Васютин В., Войтків Д., Вдовичин Д., Василишин Ф., Гринчак І., Грицик М., Ганджула М., Гречух М., Геренеш С., Данчак Т., Донарецький Н., Дорош І., Дутчак М., Качмар Ф., Косик М., Кісс С.. Кравців І., Куйбіда О., Лацик А., Лазор В., Лаврик П., Леляковський І., Лінинський В., Миханьо М., Маліновський Ф., Питяк П., Пешняк Д., Плешівський О., Пришляк Г., Романишин В., Салатський М., Согуйко П., Согуйко Г., Сольський В., Стефанів І., Староста М., Стефанишин Ф., Стецькович А., Середний Ф., Сидір П., Савчук І., Терлецький О., Черниховський Н., Затварський П., по 2·50 Курч Н., Лейдюк Д., Лелів С., Машталір І., Мисечко М., Писанчин Д., Побережник С., Панюк І., Сливка В., Зарицький А., по 2 Андрусів П.

Львів, уряд парохіяльний церкви св. Ап. Петра і Павла: по 1500 І. Гнилюх, Ю. Ковшевич, по 1000 о. Е. Дудкевич, К. Ковч; А. Марчишин, Н. Пригода, А. Коструба, М. Бакова, П. Угрин, М. Цьонка, С. Роговська по 500 А. Салик, Ф. Возьний, С. Хоростіль, І. Панчій, по 300 С. Заблоцький, по 250 Ф. Юрасик, по 200 П. Калимович, М. Поляк, Б. Ковшевич, по 130 Т. Гаврушкевич, по 100 А. Дерчицька, М. Пачек, А. Урбанек, Ф. Фостяк, Билинська.

Збірка Вп. д-ра Кордуби: по 2000 Бернавт, 600 Хомишин, по 500 Баллай, Терещук, по 300 Банах, Бобеляк, Качарема, 285 Олійник, по 200 Панюк, Женчур, Більський і Волощак через Семчишина, 100 Поліщук 1|4 доляра амер. Корецький.

Спис

стрільців та інтернованих У. Г. А. похованих на львівському кладовищи.

Великий цвинтар.

(Число поміщене побіч назвиска означає число могили.)

(Докінчення.)

Шемпа Максим 240, Шехана Михайло 291, Швобіга Олекса 163. Шостак Іван 169, Штогрин Йоаким 28, Шулабавка Василь 74, Шутра Олекса інтер. 222, Шуфляда Станислав 278, Юнго Олекса 454, Юречко Іван 396, Юрченко Касиян 31, Язловський Григорій 26, Якович Дмитро 309, Янчик Микола 523, Яремчук Н. 486, Ярмисевич Іван 332, Ясінський Корнель 308, Ящишин Стефан 517.

Поле 28.

Бандурик Антін 23, Барабаш Н. 30, Гербовий Никола 90, Гук Н. 75, Гусак Григорій 82, Дубльовський Павло 62, Зельман Михайло 70, Камінський Петро 48, Каренюк Н. 22, Кіренський Михайло 91, Корженьовський Лев 81, Манько Станислав 63, Малиновський Михайло 99, Огородник Філимон 28, Осарчук Михайло 36, Панкевич Йосиф 46, Палюх Н. 66, Потерейко Іван 58, Пришляк Теодор 85, Сабодаш Никола 97, Савлюк Микола 34, Саламаха Сенько 21, Томко Н. 104, Тома Василь 96, Трухимчук Н. 92, Холовина Н. 73, Юрдига Михайло 95, Яковишин Гриць 72. Н. Н. 7.

Поле 38.

Бандура Йосиф 634, Болт Стефан 594, Веретено Юрко 538, Галущак Н. 586, Гірак Іван 587, Гірський Михайло 608, Динус Сенько 611, Карабін Никола 576, Кінаш Гриць 561, Клімечко Петро 597, Когут Михайло 599, Кошуба Михайло 614, Макаренко Павло 579, Мельник Григорій 593, Охримович Олекса 592, Пілінський Михайло 578, Притик Стефан 633, Рудницький Данило 585, Сона Василь 600, Соснівка Іван 596, Тречко Андрій 575. Чорний Михайло 612, Якубівський Н. 601. Незвізних імени стрільців лиш на тім поли 89.

Поле 40.

Багрійчук Іван 3а, Бойчук Сидір 12а, Дрогобицький Антін 15а, Зубий Гриць 5а. Залінський Василь 6а, Зубрицький Никола 42а, Іванів Дмитро 57а, Конар Олекса 33а, Коребш Михайло 22а, Качор Теодор 23, Кравченко Петро 35а, Крим Никола 26а, Лесенко Корнель 39а, Максимюк Василь 8а, Мартів Ярослав 18а. Мельник Антін 28а, Нетрепський Ілия 1а, Осипенко Никола 9а, Панків Андрій 2а, Піньчук Петро 36а, Прокопів Іван 4а, Партика Олекса 13а, Петришин Гнат 27а, Польний Павло 10а, Скопач Василь 20а, Стахурський Антін 21а, Стецький Никола 16а, Ступець Іван 29а, Шайгец Іван 14а, Шостак Василь 38а, Шпікута Кость 17а, Штиглер Михайло 7а, Шуліма Іван 98а, Хор. Шевчук Роман 394а. Незвісних на тім поли імена стрільців 23.

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма

З друкарні Спілки „Діло"

КШ БІБЛІОТЕКА УНІВЕРСИТЕТСКА